

Minna Punakallio, 1.4.2012

Yhteenvetoa Euroopassa tehdyistä säästöohjelmista

KREIKAN SÄÄSTÖOHJELMAT 2010–2015

Ensimmäinen säästöohjelma koostui useista päätöksistä vuosien 2010 ja 2011 aikana. Merkittävin talousohjelma tehtiin toukokuun alussa yhdessä IMF:n ja Euroopan komission kanssa. Yhteensä kolmivuotinen ohjelma kiristää finanssipolitiikkaa 11 prosentilla suhteessa BKT:een. Ennen toukokuista ohjelmaa tehdyt säästöpäätökset vahvistivat rahoitusasemaa noin 5 %-yksikköä suhteessa BKT:hen. Lisäsäästöpäätöksiä tehtiin marraskuussa 2010 sekä 50 mrd. euron yksityistämisen- ja kiinteistörekisteriohjelma alkuvuonna 2011. Säästöt kohdistuvat uusiin julkisten menojen leikkauksiin (n. 4 mrd. €). Menoleikkaukset (yht. 5,25 % suhteessa BKT:een):

- julkisen sektorin palkkojen leikkaukset (13. ja 14. kuukauden palkan menetys) yli 3000 euroa kuussa ansaitsevilta virkamiehiltä. Tulotason alittavilla virkamiehillä leikkausten maksimimäärä on 1000 euroa.
- julkisen sektorin palkkojen jäädytys kolmeksi vuodeksi (2010–2012)
- julkisen sektorin henkilöstön vähennykset
- eläkeleikkaukset
- eläkeiän nosto 53 vuodesta 67 vuoteen
- puolustusmenojen leikkaukset

Veropäätökset (4 % suhteessa BKT:een):

- Yleisen arvonlisäverokannan nosto 19 prosentista 21 prosenttiin 15.3.2010 lähtien. Verokanta nostettiin jälleen 23 prosenttiin 6.5.2010 eteenpäin.
- valmisteverojen kiristykset
- luksus-tuotteiden verotusta kiristetään
- Tuloveropohjaa laajennetaan eli mm. verovähennyksiä karsitaan.
- yrityksille asetettava kertaluonteinen maksu

Veronkannan tehostaminen ja budjettimenojen tarkempi kontrollointi:

- Näiden toimien verotuottoja lisäävä ja julkisia menoja säästävän yhteisvaikutuksen on arvioitu nousevan 1,8 prosenttiin suhteessa BKT:een.

Hidas julkisen talouden rahoitusaseman parantuminen on saanut Kreikan taipumaan mittavaan omaisuuden myyntiin. Omaisuuden myynnillä tavoitellaan 50 mrd. euron tuottoja v. 2015 mennessä.

Muuta: Kreikka on sitoutunut uudistamaan myös työmarkkinoita sekä yritysten kilpailuympäristöä.

Julkisen talouden alijäämä ei saavuttanut vuonna 2010 tavoitettaan (9,4 %), vaan päättyi 10,5 prosenttiin. Odotettua suurempi alijäämä ja epäluottamus Kreikan kykyyn selviytyä maksuvelvoitteistaan kasvattivat jälleen Kreikan valtion lainakorkoja. Luottamuksen vahvistamiseksi hallitus esitti uuden noin 28 mrd. euron säästöohjelman vuosille 2011–2015, joka sisältää:

- 6,4 mrd. euron edestä veronkiristystä, jotka toteutetaan loppuvuonna 2011. Toimet sisältävät korotuksia omaisuusveroihin, verovapaan tulo-osuuden poiston tuloverotuksessa, solidaarisuusveron hyvätuloisille palkansaajille (tuloveroa korotetaan 1% - 4%) sekä 100–300 euron maksu yrittäjille, ravintoloiden arvonlisäveron noston sekä tupakan ja eräiden muiden valmisteverojen korotuksia.

- 22 mrd. säästöt vuosille 2012–2015 koostuvat maksujen korotuksista (mm. työttömyysvakuutusmaksun korotus) sekä menoleikkauksista, esim. julkisen sektorin palkkoihin ja toimintamenoihin sekä terveys- ja sosiaalimenoihin.
- julkiselta sektorilta vähennetään 150 000 työpaikkaa vuoteen 2014 mennessä. Eläkkeet jäädytetään ja sosiaalietuja karsitaan 4 mrd. eurolla neljän vuoden aikana. Ohjelman rinnalla myydään osuuksia valtionyhtiöistä.

Uuden säästöohjelman läpimeno maan parlamentissa alkukesällä 2011 ei kuitenkaan vakuuttanut rahoitusmarkkinoita eikä alentanut korkotasoa siedettävälle tasolle. Kreikan paluu rahoitusmarkkinoille vuonna 2012 ei näytä mahdolliselta, minkä vuoksi Kreikalle laadittiin pitkien neuvottelujen jälkeen heinäkuussa 2011 uusi 109 mrd. euron rahoituspaketti. Rahoitusjärjestelyjen yhtenä osapuolena oli myös yksityinen sektori, joka suostui tietyin ehdoin vapaaehtoiseen noin 21 prosentin velkojen leikkaukseen.

Paketin hyväksyntä EU-maissa jäi kuitenkin auki, sillä Kreikan hidastelu säästöjen toimeenpanossa synnytti uusia ongelmia. Syksyn mittaan kävi selväksi, että Kreikka ei saavuta arvioitua hitaamman talouskasvun vuoksi vuoden 2011 alijäämätavoitettaan. Uskottavuuden lisäämiseksi Kreikan hallitus päätti uusista toimista:

- Syyskuun 2011 alussa valtion työntekijöiden lukumäärää leikattiin jälleen 20 prosentilla.
- Kreikka asetti ylimääräisen kiinteistöveron, jonka kustannus kansalaisille on reilut neljä euroa rakennuspinta-alan neliometriä kohden. Vero peritään ainakin kahtena vuonna sähkölaskujen yhteydessä.
- Syyskuun lopussa hallitus päätti jälleen uusista säästöistä: yli 1 200 euron eläkkeitä leikataan 20 prosenttia ja verovapaan tulon alarajaa lasketaan 8 000 eurosta 5 000 euroon. Lisäksi 30 000 valtion palkollista pannaan työvoimareserviin. Kiinteistöveron voimassaoloa jatketaan vuoteen 2014 asti, ja lämmitysöljyveroa korotetaan. Tarkoitus on poistaa myös työmarkkinoita koskevia rajoituksia ja nopeuttaa yksityistämishjelmaa.
- Lokakuun puolivälissä ns. solidaarisuusvero päätettiin kantaa myös vuonna 2012. Sen lisäksi solidaarisuusveron veropohjaa laajennettiin.

Lokakuun 2011 lopussa euromaiden johtajat sopivat, että yksityisten sijoittajien Kreikka-velkojen saataviin tehdään 50 prosentin leikkaus ja että aikaisemmin kesällä sovittu rahoituspaketti korvataan uudella 130 mrd. euron rahoituspaketilla. Summasta 100 mrd. euroa on Kreikalle myönnettävää lisälainaa ja loput 30 mrd. euroa kohdistuvat eurooppalaisen pankkisektorin tukemiseen ("ns. houkutusraha"). Samassa yhteydessä päätettiin Euroopan väliaikaisen kriisirahaston käyttövoiman kasvattamisesta ja pankkien pääomittamisesta. Toimilla painetaan Kreikan velka-aste 120 prosenttiin BKT:sta vuoteen 2020 mennessä.

Rahoituspaketin toimeenpano mutkistui, kun Kreikan pääministeri ilmoitti marraskuun alussa järjestävänsä rahoituspaketista kansanäänestyksen. Äänestys peruttiin vielä samalla viikolla, mutta tilanteen hallitsemattomuus vahvisti rahoitusmarkkinoiden epäluuloja ja johti hallitusvaihdokseen.

Uusi hallitus neuvotteli pitkään velkajärjestelyn yksityiskohdista sekä Kreikan säästöohjelman toimeenpanosta ja riittävydestä. Ennen tukipaketin hyväksymistä Kreikka joutui päättämään uusista lisäsäästöistä, jotka leikkasivat eläkkeitä, julkisen sektorin palkkoja sekä minimipalkkaa (560 €/kk). Kreikan toinen tukipaketti hyväksyttiin lopulta

helmikuun 21. päivä vuonna 2012. Järjestelyssä leikattiin yksityisten sijoittajien lainasaatavia hieman aiottua enemmän (53,5 %), minkä lisäksi uusittavien lainojen korkotasoa määriteltiin suunniteltua matalammalle. Myös EKP tuli järjestelyyn mukaan luopumalla Kreikan velkapapereiden 15 mrd. euron tuotoista. Velkajärjestelyn seurauksena entistä suurempi osa Kreikan luottotajista on jatkossa julkiselta sektorilta.

Julkisen sektorin rahoitusjäämä vuonna 2009 oli -15,8 % ja 2010 se oli -10,6 %.
Ennuste julkisen sektorin rahoitusjäämästä:
2011: -10,0 %, 2012: -6,5 %, 2013: -4,8 % ja 2014: -2,6 %

ESPANJAN SÄÄSTÖOHJELMA MENOIHIN 15,25 mrd. € vuosina 2010–2013. Sen jälkeen alijäämännusteiden saavuttamiseksi on tehty lisäsäästöjä ja 27 mrd. euron leikkaukset.

- valtion virkamiesten palkkoja leikataan 5 prosentilla kesäkuussa 2010 ja palkkojen jäädytys tälle tasolle vuodeksi
- julkisen sektorin henkilöstön vähentäminen 13000 hengellä
- eläkkeiden jäädytys vuoden 2010 tasolle (poikkeuksena minimieläkkeet)
- Muutokset osittaiseen eläkejärjestelmään
- julkisia investointeja lykätään 6,045 mrd. € vuosina 2010 ja 2011. Huom. summaa todennäköisesti kutistetaan 0,5 mrd. €lla
- paikallisia ja kunnallisia menoja leikataan (1,2 mrd. €)
- lapsen syntymään liittyvän 2500 euron verovähennyksen ja samansuuruisen sosiaalietuuden poisto 31.1.2011 lähtien,
- ulkomaan kehitysavun leikkaus 600 milj. eurolla vuosina 2010 ja 2011
- julkisia lääkekustannuksia leikataan.

Veronkiristykset

- Tuloverotusta kiristettiin vuonna 2011 luomalla valtion tuloveroasteikkoon uusi tuloluokka, jossa 120 000 euron ylittäviä verotettavia ansiota verotetaan 44 prosentin marginaaliverolla. Tulojen ylittäessä 175 000 euroa, marginaaliveroprosentti nousee 45:een. Aiemmin asteikon ylin marginaaliveroprosentti oli 43.
- Tuloveronkiristystä jatkettiin vuosina 2012–2013. Valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja korotettiin kautta linja progressiivisesti, minkä lisäksi asteikkoon luotiin jälleen yksi lisäporras 300 000 eurosta ylöspäin. Asteikon kiristysten suuruusluokka liikkuu 0,75–7 prosenttiyksikön välillä.

Rahoitusmarkkinoiden luottamuksen vahvistamiseksi Espanjan hallitus hyväksyi valtion vuoden 2012 budjettiesitykseen 3,8 prosentin menoleikkauksen. Elokuussa 2011 päätettiin 5 mrd. lisätoimista budjettitavoitteiden saavuttamiseksi. Päätöksellä aikaistettiin yhteisöjen maksamia veroja sekä pienennettiin lääkemenoja. Joulukuun 2011 lopussa hallitus ilmoitti 8,9 mrd. euron lisäsäästöistä (virkamiesten palkkojen jäädyttämänen) ja 6 mrd. euron veronkiristyksistä (ansiotulojen ja säästöjen veronkiristykset ja arvokkaiden kiinteistöjen lisäverot), jotta lipsuminen vuoden 2011 julkisen talouden alijäämätavoitteesta kurottaisiin umpeen.

Espanja ei saavuttanut kuuden prosentin alijäämätavoitettaan vuodelle 2011, vaan toteutuma oli 8,5 prosenttia BKT:sta. Espanjan hallitus on tämän jälkeen ilmoittanut, että se tarvitsee lisää aikaa aikaisemmin EU:ssa sovittuun sopeutusuraan (alkuperäinen

alijäämätavoite vuodelle 2012 4,4 %). Euro- sopivat tämän jälkeen 5,3 prosentin alijäämätavoitteesta.

Uskottavuuden lisäämiseksi Espanjan hallitus päätti huhtikuun alussa uusista 27 mrd. euron kiristyspaketista. Pakettiin kuuluu sekä etuuksien ja muiden menojen leikkauksia sekä veronkiristyksiä (12,3 mrd. €). Verotuottoja lisätään muun muassa karsimalla yritysverotuksessa myönnettäviä vähennyksiä.

Julkisen sektorin rahoitusjäämä 2009: -11,2 %, 2010: -9,3 % ja 2011: -8,5 %.

Ennuste rahoitusjäämästä:

2012: -5,3 % ja 2013: -3 %

PORTUGALIN SÄÄSTÖOHJELMAT

Ensimmäinen ohjelma vuosille 2010–2011, toinen 5 mrd. euron ohjelma (30.9.2010) ja kolmas 5 BKT-prosenttiyksikön (5.5.2011) ohjelma vuosille 2011–2013, neljäs ohjelma vuosille 2012–2015

Menoleikkaukset 2010–2011:

- valtion virkamiesten ja ministereiden palkkoja leikattiin 5 prosentilla, uusi 5 prosentin leikkaus toisessa säästöohjelmassa
- Valtion eläkkeitä ei koroteta vuonna 2011
- Tiettyjä etuuksia leikataan 25 prosentilla
- Julkisia investointeja leikataan noin 60 mrd. eurolla. Laajat infrastruktuuriprojektit uuden kansainvälisen lentokentän, Lissabonin Tagis-joen ylittävän sillan ja eräiden moottoriteiden rakentamiseksi on hyllytetty, kunnes niiden rakentaminen on taloudellisesti mahdollista.

Veronkiristykset 2010–2011:

- tuloveroa kiristettiin 1,0–1,5 prosenttiyksiköllä ja eräitä verovähennyksiä leikattiin
- arvonnäkövero nousi yhdellä prosenttiyksiköllä 21 prosenttiin, mistä se nousi edelleen 23 prosenttiin
- suuryritysten veroprosentti korotettiin 25 prosentista 27,5 prosenttiin

Portugalin valtion joukkovelkakirjojen korot nousivat huhtikuussa 2011 ennätyskallisen korkealle sen jälkeen, kun epäluottamus maan kykyyn rahoittaa lähikuukausien rahanhankintaoperaatiot laajenivat. Yksi syy epäluottamukseen oli se, että voimassa olevaan säästöohjelmaan liittynyt työmarkkinoiden uudistuspaketti ei saanut parlamentissa enemmistön tukea, ja hallitus joutui eroamaan 23.3.2011. Toinen syy epäluottamukseen on paikallisen pankkisektorin heikko kunto. Korokojen nousu ja lähestyvät pankkisektorin stressitestit saivat aikaan sen, että virkaatekevä hallitus pyysi EU:lta rahoituspakettia huhtikuussa 2011. Rahoituspaketin suuruus on 78 mrd. euroa, ja sen yhteyteen liitettiin uusi säästöohjelma vuosille 2011–2013.

Säästöohjelma kiristää finanssipolitiikkaa noin 5 prosenttiyksikköä suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Menoleikkausten osuus arvioidaan 3,4 BKT-prosenttiyksikön suuruisiksi. Toimet sisältävät:

- julkisen sektorin palkkojen ja eläkkeiden jäädytyksen vuoteen 2013 asti (matalimpia eläkkeitä lukuun ottamatta)
- julkisen sektorin työntekijöiden vähennyksiä ja etujen pienennyksiä
- alueellisten tulonsiirtojen pienennyksiä
- julkisen sektorin toimien rationalisointia

VERONMAKSAJAT

13.3.2012

- pääomamenojen vähennyksiä.

Veronkiristyksiä:

- 1500 euron ylittävälle kuukausieläkkeille säädetään lisävero
- kaikille tuloveronalaisille tuloille minimipalkkaa lukuun ottamatta säädettiin vuoden 2011 ajaksi 3,5 prosenttiyksikön lisävero
- tuloverotuksen erilaisia vähennyksiä pienennetään, myös alueellisesti
- arvonlisäverotuksen vapautuksia poistetaan
- tarkistuksia valmisteverotukseen, mm. indeksoimalla veroperusteet kuluttajahintoihin
- kiinteistöveroja kiristetään

Muuta: Ohjelma sisältää myös 5,3 mrd. euron yksityistämishojelman ja toimia veronkierron ehkäisemiseksi. Mukana on myös toimia maan kilpailukykyyn parantamiseksi, kuten työttömyysturvaetuuksien keston lyhentäminen, sekä pankkisektorin vahvistamiseksi.

Syyskuussa 2011 Portugali ilmoitti uusista toimenpiteistä budjettialijäämän kutistamiseksi nollaan vuoteen 2015 mennessä. Menoleikkauksilla saadaan kokoon kaksi kolmasosaa säästöistä ja loput tulee tuloja lisäävistä toimista. Ehdotuksiin kuuluu mm.:

- Vuosina 2012 ja 2013 tuloveroasteikon yläpuolelle tuloveroluokkaan (yli 153 300 euroa) kohdistuvista verotettavista tuloista maksetaan 2,5 prosentin korotettu ”solidaarisuusvero”.
- Leikkauksia mm. sairastamiseen liittyvien menojen, asuntolainojen korkomenojen, elatusmaksujen ja sairausvakuutusmaksujen perusteella saataviin verovähennyksiin. Lisäksi valtion tuloveroasteikon kahdelta ylimmältä tuloluokalta poistettiin kokonaan oikeudet verovähennyksiin.
- Pörssissä saatujen luovutusvoittojen verotusta kiristetään 20 %:sta 21,5 %:iin.
- Pankkien ja rahoituslaitosten pankkimaksua jatketaan vuodelle 2012.
- leikkauksia julkisen sektorin palkkoihin ja maksettuihin etuuksiin 2012–2013.

Pankkien eläkerahastosta siirretään valtion sosiaaliturvarahastoihin 2,7 mrd. €. Lisäksi yksityisen sektorin yritykset voivat pidentää työntekijöidensä työaika 30 minuutilla ilman palkankorotusta.

Julkisen sektorin rahoitusjäämä:

2009: -10,1 %, 2010: -9,8 % ja 2011: -5,9 %

Ennuste julkisen sektorin rahoitusjäämästä säästöohjelmien jälkeen:

2012: 4,5 %, 2013: 3 %

ITALIAN SÄÄSTÖOHJELMA (25 MRD. €) vuosina 2011–2012, lisäsäästöpaketti vuosille 2011–2013

- Kaikki neljä vuoden 2011 loppuun mennessä hyväksytyä säästöohjelmaa (yht. n. 80 mrd. €) leikkaavat alijäämää yht. 5 % BKT:sta.

Ensimmäisessä säästöohjelmassa päätettiin korottaa julkisella sektorilla työskentelevien naisten eläkeikä 61 vuodesta 65 vuoteen.

Toisen säästöohjelman tuloja korottavia toimia (yht. 6 mrd. €) ovat mm.:

- Yleinen arvonlisäverokanta nousee yhdellä prosenttiyksiköllä 21 prosenttiin 17.11.2011 lähtien.
- Säädetään ”solidaarisuusvero” eli yli 300000 euron verotettavista tuloista peritään 3 prosentin lisävero 1.1.2011–31.12.2013. Lisävero on tulosta vähennyskelpoinen erä.

- Tuloverotusta esitettiin alun perin kiristettäväksi siten, että 90000 euron ylittävälle tuloille asetetaan 5 prosentin lisävero ja 150000 euron ylittävälle tuloille kymmenen prosentin lisävero. Esitys ei saanut kuitenkaan riittävää kannatusta puolueiden sisällä. Italian hallitus joutui kuitenkin yleisen uskottavuuden lisäämiseksi esittämään budjettiesityksessään uusia tuloja lisääviä toimia, kuten em. solidaarisuusveroa ja arvonlisäveron kiristystä.
- Yli 90 000 euroa ansaitseville parlamentin jäsenille ja julkisen sektorin työntekijöille tai julkiselta sektorilta eläkettä saaville henkilöille asetetaan 5–10 prosentin lisävero. Vero kaksinkertaistuu, jos tulot nousevat yli 150 000 euron.
- Lisäksi polttoaineveroja ja suurten autojen tiemaksuja kiristetään, pankkien, vakuutus- ja rahoituslaitosten verosta kiristetään, yhteisöverotuksen tappiontasauusta rajoitetaan, verovähennyksiä karsitaan ja kiristetään johtajien vaihtelevia tuloeria (työsuhdeoptiot, bonukset). Luovutusvoittojen verotusta korotetaan 12,5 prosentista 20 prosenttiin.
- Valtiojohtoisia yhtiöitä yksityistetään ja veronkiertoa ehkäistään.
- Ohjelman menoja karsivia toimia (14 mrd. €) ovat: julkisen sektorin palkkojen jäädytystä ja rekrytointikieltoa jatketaan vuoteen 2014, paikallishallinnon menoja leikataan, terveystenot leikataan, 10 prosentin leikkaus puolueiden rahoitukseen.

Toisen säästöohjelman tavoitetta budjetin tasapainottamisesta aikaistettiin vuodella, joten uusi määräaika on siis 2013. Samalla perustuslakiin päätettiin liittää kirjaus tasapainotetun budjetin vaatimuksesta. Osa säästöohjelman esityksistä peruttiin elokuussa, mikä lisäsi rahoitusmarkkinoiden epäluottamusta ja johti lopulta hallitusvaihdokseen.

Mario Montin virkamieshallitus sitoutui ohjelmassaan 20 mrd. euron lisäsäästöihin. Toimiin sisältyy veronkorotuksia, uusi rahoitusmarkkinaverot, eläkeuudistus, leikkauksia paikallishallinnon menoihin ja valtion hallinnon toimintojen lakkautuksia. Yleinen arvonlisäverokanta nousee 1.10.2012 kahdella prosenttiyksiköllä 23 prosenttiin ja alennettu 12 prosenttiin, jos Italian rahoitusasema ei parane huomattavasti sitä ennen. Muuta: yksityisellä sektorilla työskentelevien naisten eläkeikä nousee 60 vuodesta 65 vuoteen vuodesta 2014 lähtien.

Julkisen sektorin rahoitusjäämä vuonna 2009: -5,4 %, 2010: -4,6 % ja 2011: -3,9 %.

RANSKAN SÄÄSTÖOHJELMA (40 MRD. € 2011–2014, 11 mrd. € lisäkiristyksiä syksyllä 2011

- valtion menojen jäädytys kolmeksi vuodeksi, poislukien korkomenot ja osa valtion eläkkeistä
- paikallishallinnon tulonsiirtojen jäädytys
- Julkisen sektorin työpaikkoja vähennetään 100000:lla ja hallintoa kevennetään.
- Yritystukia ja sosiaalietuuksia leikataan
- eläkejärjestelmän uudistaminen seuraavan kahden vuoden aikana, mm. lakisääteisen eläkeiän nostaminen 60 vuodesta 62 vuoteen

Veromuutokset:

- verovähennysoikeuksien leikkaaminen
- valtion tuloveroasteikon ylin marginaaliveroprosentti nostettiin 40:stä 41 prosenttiin vuonna 2011
- kiristyksiä yritysten palkkasummasta perittävään payroll-veroon ja yritysten vähennysoikeuksiin

- tuloverotusta kiristetään siten, että 250 000 euron ylittävien verotettavien tulojen verotusta kiristetään 3 prosenttiyksiköllä ja 500 000 euron ylittävien tulojen verotus kiristyy edelleen 4 prosenttiyksiköllä. Alun perin kahden vuoden määräajaksi tarkoitettu kiristys jää pysyväksi niin kauan kunnes budjetti on tasapainossa.
- kiinteistöjen luovutusvoittojen verotus kiristyy

Vuonna 2011 säästöt koostuvat elvytystoimien lopettamisesta (15 mrd. €), hallinnon tehostamisesta (1 mrd. €), tukien leikkaamisesta (3,5 mrd. €), paikallishallinnon tulonsiirtojen jäädyttämisestä (0,8 mrd. €) ja eläkeuudistuksista (2 mrd. €).

Julkisen sektorin rahoitusjäämä vuonna 2009: -7,5 %, 2010: -7,1 % ja 2011: -5,2 %

Ennuste julkisen sektorin rahoitusjäämäksi vuonna 2013: 3 %

TANSKAN SÄÄSTÖOHJELMA 24 MRD. DKK (3,2 MRD. €) 2011–2013

- leikkaukset lapsilisiin
- veronkevennysten lykkääminen suurituloisilta
- julkisten investointien leikkaukset
- eläkkeiden ja muiden sosiaalietuuksien indeksikorotusten puolittaminen

Julkisen sektorin rahoitusjäämä vuonna 2009: -2,7 % ja 2010: -2,6 %

Ennuste julkisen sektorin rahoitusjäämäksi vuonna 2011 -3,7 %

SAKSAN SÄÄSTÖOHJELMA 80 MRD. € 2011–2014

- leikkauksia työttömyys- ja sosiaaliturvaan: työttömien vanhempien lapsietuuksiin, leikkauksia työttömien eläke-etuuksiin
- julkisen sektorin työpaikkoja vähennetään 10000–15000 hengellä
- virkamiesten saamista erityiskorvauksista (jouluraha) luovutaan
- puolustusvoimien miesvahvuus vähenee 250000:sta 40000:een
- vanhempainraha pienenee
- subventioita ja verohelpotuksia vähennetään
- uusia veroja (ei korotuksia tuloveroihin tai arvonlisäverotukseen):
  - ympäristövero lentoliikenteelle,
  - lisävero energiayhtiöille ydinvoimaloiden jatkokäytön tuomista voitoista sekä niiden polttoaineista
  - lisävero pankeilta vuodesta 2012

Muuta:

Saksan talouskasvu on vahvistunut säästöohjelman laatimisen jälkeen.

Julkisen sektorin rahoitusjäämä vuonna 2009: -3,2 % ja 2010: -4,3 %.

Ennuste vuoden 2011 rahoitusjäämäksi on -1,3 %.

ISO-BRITANNIAN SÄÄSTÖOHJELMAT 2011–2016/2017, OHJELMIA LAAJENNETTU LOKAKUUSSA 2010 JA JOULUKUUSSA 2011.

Menoleikkauksia

- 11 mrd. sosiaaliturvauudistus: lapsilisät jäädytetään kolmeksi vuodeksi, lapsi vähennystä kasvatetaan
- lisäsäästöjä etuuksiin
- julkisen sektorin palkkojen jäädytys kahdeksi vuodeksi, pl. alle 21000 vuodessa ansaitsevat
- paikallishallinnon (council) budjetteja leikataan 7,1 prosentilla vuosittain

- lisäleikkauksia puolustusministeriöön, oikeusministeriöön
- 15 prosentin leikkaus virkistykseen (museot, taide, urheilu)

Veronkiristyksiä:

- Pankkivero v. 2011 alusta, korotus vuonna 2012
- Arvonlisäverokanta nousee 17,5 prosentista 20 prosenttiin 4.1.2011.
- muun kuin vakinaisen asunnon kiinteistöverot nousevat
- tuloverohyvityksiä karsitaan
- eläkehyvitys (maximum pension credit) jäädytetään neljäksi vuodeksi
- eläkemaksuja korotetaan
- Suurituloisten luovutusvoittoveroa (*capital gains tax*) korotetaan 18 prosentista 28 prosenttiin 23.6.2010 lähtien.

Veronkevennyksiä:

- Yritysverokanta laskee asteittain 28 prosentista 24 prosenttiin. Veroaste kevenee 27 prosenttiin huhtikuussa 2011, 26 prosenttiin 2012, 25 prosenttiin 2013 ja 25 prosenttiin 2014.
- Pienten voittojen yritysverokanta (pienien yritysten voittovero) laskee 20 prosenttiin.
- Alle 65-vuotiaiden perusvähennystä kasvatetaan 1000 punnalla 7475 puntaan. Vähennyksen lisäys kohdistetaan pieni- ja keskituloisille.

Muita toimia:

- Julkisen sektorin työntekijöitä vähennetään 490 000 hengellä vuoteen 2014–2015 mennessä
- Lakisääteinen eläkeikä nousee valtiolla 66 vuoteen 2020 mennessä

Julkisen sektorin rahoitusjäämä vuonna 2009: -11,6 %, 2010: -9,6 % ja 2011: -7,9 %.

Tavoitteena eliminoida rakenteellinen julkisen sektorin alijäämä v. 2016/2017 mennessä.

KYPROKSEN SÄÄSTÖOHJELMA 2012-

Valtiovarainministeriö on esitellyt uuden säästöohjelman elokuussa 2011.

Veronkiristyksiä:

- ylin marginaalivero korotetaan 30 prosentista 35 prosenttiin. Muutos koskee verovuotta 2011 ja koskee 60 000 euron ylittäviä vuosituloja.
- ALV-kanta nousee 15 prosentista 17 prosenttiin
- osinkojen ja korkojen verotusta kiristetään

Muuta: Julkisen sektorin henkilöstön eläke-etuja karsitaan.

Julkisen sektorin rahoitusjäämä vuonna 2009: -6,1 % ja 2010: -5,3 %.

Ennuste vuoden 2011 rahoitusaliijäämäksi on 6,5 %.

Irlannissa on toteutettu mittavaa säästöohjelmaa jo vuoden 2008 puolivälistä lähtien.

Ohjelma (yht. 15 mrd. euroa) on muun muassa

- leikannut julkisen sektorin työntekijöiden palkkoja 15 prosentilla,
- vähentänyt julkisen sektorin työntekijöiden määrää,
- leikannut sosiaalietuuksia ja
- supistanut investointeja.

Ohjelma sisältää myös veronkiristyksiä, mm. kulutuksen, tuotannon ja tulojen verotusta on kiristetty.

Syyskuussa 2010 Irlannin hallitus joutui antamaan 30 mrd. € kertaluonteista pääomatukea pankkisektorille, mikä nosti Irlannin julkisen talouden alijäämän 32 prosenttiin BKT:sta.

Pääomittamisen seurauksena Irlannin hallitus päätti uusista säästöistä. Budjetin alijäämäksi vuodelle 2010 ennustettiin 11,9 prosenttia BKT:sta.

Rahoitusmarkkinoiden levottomuuden syventyessä Irlanti joutui turvautumaan IMF:n ja muiden EU-maiden 85 mrd. euron rahoituspakettiin. Irlannin uusi säästöohjelma: Menoleikkauksia 15 mrd. euroa:

- julkisen sektorin palkkasummaa pienennetään
- minimipalkkaa (8,65 €) leikataan 12 prosentilla 7,65 euroon

Veronkiristyksiä 5 mrd. euroa v. 2011–2015:

- tuloveroasteikon tuloarvoja lasketaan
- yleinen arvonlisäverokanta nousee 23 prosenttiin vuonna 2014
- uusia maksuja maan ja kiinteistöjen omistajille
- verovähennyksiä leikataan 10 prosentilla

Muuta: Irlanti avaa myös eräitä suljettuja sektoreitaan, kuten apteekkialaa ja lakitoimistoja. Säästöohjelma jatkuu näillä näkymin vuoteen 2014 asti, jolloin julkisen sektorin alijäämän arvioidaan alittavan 3 prosentin rajan suhteessa BKT:hen.

Huhtikuussa 2011 Irlannin pankkisektorille tehdyn stressitestin tuloksena pankkien todettiin tarvitsevan jälleen lisäpääomia. Summa ylittää 24 mrd. euroon, mikä nostaa pankkisektorin pelastuspaketin hinnan arviolta 70 mrd. euroon. Toimien arvioidaan johtavan siihen, että koko Irlannin pankkisektori ajautuu valtion hallintaan.

BELGIAN SÄÄSTÖT

Belgian hallitus on käynnistänyt yhteensä 11,3 mrd. euron säästöohjelman. Vuoden 2012 talousarvion menoista hallitus joutui leikkaamaan yhden miljardin, jotta hallitus vältti puoliautomaattiset sanktiot (sakot) Euroopan unionin budjettisääntöjen rikkomisesta. Säästöt saavutettiin eräiden menoerien lykkäämisellä. Pysyviä menoleikkauksia odotetaan helmikuussa.

Huomautus: Muistion tiedot on kerätty useista lähteistä. Valtaosa tiedoista perustuu sanomalehtien, kuten Financial Times, uutisointiin. Osa tiedoista on löytynyt paikallisten valtiovarainministeriöiden ja hallitusten tiedotteista ja esim. IBFD:n Tax News Service – tietokannasta. Päätöksiin ja niiden suuruusluokkiin on saattanut tulla myöhemmässä vaiheessa muutoksia, joita ei ole huomioitu muistiossa.